

Korszerűsödő ipari szövetkezetek

Ez év végére félidejéhez érkezik az ipari szövetkezetek tízéves fejlesztési programja. Teljesítéséről most készítik a felmérést az OKISZ-ban. Mivel a program egyik fő célja a szociális létesítményeket nélkülöző, szétaprózott, korszerűtlen munkahelyek felszámolása, a kis- és középzemzeti adottságokra épülő korszerű, hatékony szövetkezeti termelés, jelentős eredményként könyvelik el, hogy 1975 végén már 66 ipari szövetkezet dolgozhat saját üzemházában.

A tízéves fejlesztési program jóváhagyásának idején 1107 ipari szövetkezet működött, s jelenleg 1060 szövetkezeti kollektívát tartanak számon. A fejlesztés szakaszos megvalósításával ez év június 1-ig 587 szövetkezet kapott végleges telephelyet és még az idén, 79-ben fejeződik be a rekonstrukció. A jelenlegi tervidőszakban megkezdődött és a következő öt évre áthúzódó 102 rekonstrukciót az ötödik ötéves tervben további 156 szövetkezet fejlesztése követi.

A negyedik ötéves tervidőszakban az ipari szövetkezetek összesen 1,6 milliárd forint értékű hálózatfejlesztést valósítottak meg. Jól felszerelt, korszerű műszaki berendezésekkel ellátott 30 új autószerelv, 37 korszerűsített autójavító áll a gépkocsi-tulajdonosok szolgálatára. A mosást, vegytisztítást 31 új és 9 felújított textiltisztító szalon segíti elő. Az öt év mérlegéhez tartozik, hogy az ipari szövetkezetek 55 új szolgáltatóházzal, 365 új fióküzlettel és felvevőhellyel állnak a lakosság rendelkezésére.

A következő tervidőszakban folytatják a tízéves fejlesztési program megvalósítását: különösen erőteljesen bővítik a szolgáltatóvételeket. Számtalannak bővíti a szolgáltatóházakat és -egységeket hálózatát is. (MTI)

Közlekedési balesetek

A hét végén újra sok közúti baleset történt megyénk területén, közülük kettő emberéletet is követelt.

Czirják László 20 éves vásárhelyi (Oldalkosár u. 5.) lakos motorkerékpáron haladt Maroslele felől Makó irányába, mintegy 70 kilométeres sebességgel. Amikor a pusztaszentmiklósi csatornát elérte, előtte, vele azonos irányban állt az úttest jobb oldalán Jenei István 63 éves makói (Mikes Kelemen u. 18.) lakos, aki a dűlőútról felhajtott vontatók után a sarat takarította le éppen az úttestről. A motoros közelítve hangjelzést adott, smár majdnem odaért, amikor a gyalogos váratlanul keresztül indult az úttesten. Czirják intenzíven fékezett, de így is elütötte a gyalogost, aki a helyszínen belehalt sérüléseibe. Lényegében mindketten hibát követtek el, a motoros azonban mindenképpen vétkecs.

Szegeden, a József Attila sugárút és a Rózsa utca kereszteződésében is halálal végződött baleset történt. Jani Zoltán 20 éves szegedi (Csap u. 53.) lakos tehergépkocsit vezetett Algyó felől a Belváros felé, a Rózsa utcánál a gyalogátkelőhelyen ekkor haladt át az úttesten Ruttai István 55 éves áost-halmi (IV. 530.) lakos. A gépjárművezető, aki nyilván nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel haladt, megsemmisítette a gyalogost.

A színház új művészei

Kemény Eszter

Színészi tehetsége korán örömmel vállaltam. Ma sim-megmutatkozott, mégis ele-csenek áhított vagy kedvenc-szerepeim: mindenesetre örömmel formálom meg a különleges női figurákat, a „szörnyeteg” öregasszonyo-zsúri meghökkenve látta, még csöppnyi kislány az érett, felnőtt rajzok szer-zője. Aztán ki tudja miért — talán édesanyja hatására, aki színésznő volt, talán a Nemzetiben látott előadások miatt — egy időre hátat fordított a képzőművészetnek.

— Megragadtam a színház varázsa: elhatároztam, színésznő leszek — meséli Kemény Eszter, a szegedi színház Pécsről szerződött új művésze.

— Segédszínészként kezdtem a Nemzetiben, majd négy évet Pécsen töltöttem. Hány darabban játszottam, hirtelenjében nem is tudnám megmondani. Mindegy volt: főbb- vagy epizód szerep,

— Megragadtam a színház varázsa: elhatároztam, színésznő leszek — meséli Kemény Eszter, a szegedi színház Pécsről szerződött új művésze.

— Segédszínészként kezdtem a Nemzetiben, majd négy évet Pécsen töltöttem. Hány darabban játszottam, hirtelenjében nem is tudnám megmondani. Mindegy volt: főbb- vagy epizód szerep,

Horváth István

Horváth István is Pécsről szerződött Szegedre. Nem elégedetlenség, inkább a nyugalanság, a mindig újra szomjazó kedv hozta ide. Sok sikerrel, kedves szerepekkel — s egy önmaga összeállította előadással a tarsolyában érkezett.

Szenvedélyes, forrongó, izzig-vérig színészi alkat. Amatőr színjátszóként kezdte: már Komlón, a gimnáziumban felhívta magára a figyelmet rendkívüli előadói és utánpótlás képességeivel. Főiskolás korában több film-, tévé- és rádiószerepet kapott, azaz kapott volna, ha elfogadja. Arca és hangja ismerős a tévé *Pengető* sorozatának első adásából, a *Pirx*

kalendárai című több részes tudományos-fantasztikus tévéfilmből, s folytatnának a sort tovább.

— Mint minden kezdő színész, én is úgy indultam, s ma is azt mondom: „Ide nekem az oroszlant is!” Óriási energiát érzek magamban, szeretek a legszélsőségesebb szerepek között csapongani. Szenvedélyem a színház, de a színpad önmagában nem elégít ki. Ebből a nyugalanságból, elégedetlenségből született a *Pilinszky*-estem — remélem, hogy a szegedi közönségnek is bemutatathatom. Már újabb, *Karinthy* műveire épülő előadást terveztünk. Mit várok Szegedtől? Sok-sok feladatot, érdekes szerepet — és sikert.

L. Zs.

Kiállítási napló

Karikaturisták válogatottja

A Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában vasárnap *Giricz Máttyás*, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója nyitotta meg a felszabadulásunk 30. évfordulójára szervezett karikatúra bemutató szegedi kiállítását.

A magyar karikatúraművészet válogatott csapata reprezentálja a műfaj magas színvonalát, sokszínűségét, elkötelezettségét. Az elmúlt három évtized társadalmi és egyéni örömei-gondjai láthatók a paravánokon, a karikatúra sajátos optikáján át szemlélve. A legkiválóbb magyar karikaturisták vonultatják fel legjobb alkotásaikat. Hosszú ideig böngészgethetjük, szinte ol-

vashatjuk ezeket a lapokat, többek között: *Sajdik Ferenc* „fenygyerekes” rajzait, *Kasowitz Félix* pikáns sorozatait, *Lehotzky István* különös ábécéjét, *Fülöp György* szellemes dokumentumait, *Kaján Tibor* intellektuálisan groteszk alkotásait, *Vasvári Anna* nőiesen csipős kritikáit és önkritikáit, *Várnai György* fekete humorú „filmjeit”, *Tóth Gyula* hetilapszatrát, *Dallos Jenő* természetvédő írásait, *Brenner György* csipke finomságú, barokkosan gazdag rajzait, *Mészáros András* újmódi Feszty-körképét.

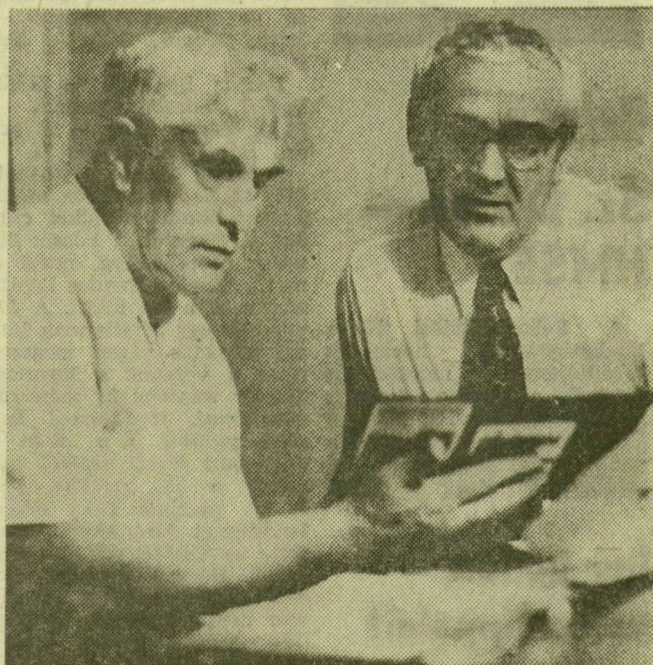
Erdemes többször visszatérni a kiállításra, mindannyiszor többet tudunk meg önmagunkról.

Szöttek ruhák, ötvös ékszerek

Két iparművész munkáiból nyílt bensőséges kis kiállítás vasárnap a Bartók Béla Művelődési Központban. *Szenes Zsuzsa* textilművész nyitotta meg *Preisner Klára* szövőiparművész és *Barta Eca* ötvösművész alkotásainak bemutatóját. *Preisner Klára* szövött, egyedi ruhadarabjai mindennapi életünkben még ritka lehetőségekre figyelmeztetnek. *Barta Eca* ékszerei kiváló stílusérzékéről vallanak, különösen a természetes anyagok újszerű alkalmazásával lepik meg a tárlatlátogatókat.

Odesszai találkozások

Nyikolaj Vaszjutinszkij

Nyikolaj Alekszandrovics szegedi fényképet mutatgatja

1. Odesszai látogatásom harmadnapján idősebb férfi keresett föl a Csornoje more Hotel hetedik emeleti szobájában. Tekintettel a nyár végi hőségre, inguiban jött, kicsit fölhevülten, derűs hangulatban. Fehér haja oroszos rakoncátlansággal hullt a homlokára, s miközben keményen parolázott, vidáman mutatkozott be:

— Vaszjutinszkij Nyikolaj Alekszandrovics.

Miközben helyet és kecskeméti pálinkával kínáltam, erősen igyekeztem kitalálni: hol hallottam már ezt a nevet? Mert hallottam valahol, nagyon ismerős.

Vendégem otthonosan és látható elégedettséggel foglalt helyet. Mondogatta, hogy szeszt nem szokott ugyan fogyasztani, a szovjet—magyar barátságra, a szegediek egészségére azonban szívesen fölhalt egy kupicával.

„Egyre izgalmasabb. Vajon ki lehet ez a szimpatikus Szeged-barát?”

Az asztalra tett dossziéját kezdte bontogatni, rámnézett, s nevetett a szeme. Sárgulni készülő levelek, okmányok feküdtek egymáson, köztük sok fénykép. Rakosgatta, osztályozta őket, majd hirtelen afelől érdeklődött, hogy milyen állapotban vannak Szegeden a szovjet hősi emlékművek?

Rögtön eszembe jutott, honnan ismerem Nyikolaj Alekszandrovicsot. Hát persze, amikor a magyar tévé élő adásban foglalkozott Odessza és Szeged testvérvárosok kapcsolataival, ő is nyilatkozott egykori szegedi elményeiről. Mint a felszabadító szovjet hadsereg mérnökszázadosa 1945-ben ugyanis ő tervezte a Szechenyi téri szovjet hősi emlékműveket. Ezenkívül — lám, egyik fölismerés szűli a másikat — neve ott olvasható ma is mindkét obeliszk talapzatán.

Megöleltük egymást. Negyven darab fényképet, megannyi féltve őrzött kincset mutatott a több mint 30 esztendővel ezelőtti eseményről. Munkások faragják és hordják a köveket, rakják-magasítják az emlékez-

tető oszlopokat, nagy tömegek hallgatják az avató beszédeket. Az egyik fotó megörökítette a tervezőt is, katonafeleségével együtt: Holodnyina Szofia Szergejevna építész lévén a tér kialakítását és az emlékművek megvilágítását tervezte.

Vaszjutinszkij elvtárs szavai nyomán kibontakozott az igen érdekes történet.

Ő rövid időn belül kétszer járt Szegeden. Először természetesen 1944. október 11-én, amikor felszabadult a város, másodszor pedig Pest felszabadítása után, amikor azt a földadatot kapta, hogy jöjjön vissza a Tisza partjára. Egy csapat mérnököt osztottak be hozzá azzal a megbízással, hogy május elsejére készüljön el a két emlékmű. Azért kettő, mert úgy vélték, ilyen szép városban, mint Szeged, mind az elesett kőzatonáknak, mind a tiszteknek illik megörökítő oszlopot emelni.

Hozzáálltak. Miután megvásárolták a magántulajdonban levő márványtömböket, 18–20 szakembert fogadtak fizetésért és élelemért, ez utóbbi ugyanis akkor nagyon nagy úr volt. Két és fél hónap állt rendelkezésre csupán, mivel azonban a város vezetősége önzetlenül segített, és három gyárban is nagy odaadással szabdalák és csiszolták az anyagot, a munkásoknál nemzetközi ünnepére álltak az emlékművek. Pedig nagyon nehéz volt akkor élelem, szállítási és közlekedési eszközök hiányában.

— Az avatóünnepség feledhetetlen számomra. Ötvenhatezer szegedi lakos jött el, hogy lerója kegyeletét a szabadsáért elesett szovjet harcosoknak.

Egy 1945. május 2-án kelt levelet mutatott Nyikolaj Alekszandrovics, amelyet az akkori helyettes polgármester írt alá: „Nagyságos Vaszjutinszkij mérnökszázados úrnak! Az orosz hősi emlékmű felavatása alkalmával úgy a város közönsége, mint

a magam nevében őszinte elismerésem és köszönetem nyilvánítom. Fáradhatatlan és lelkes munkájával ugyan is lehetővé tette, hogy e két emlék nemes anyagból készült el. Az emlékművek nemcsak dicső felszabadítóink emléket, hanem az orosz katonák akadályt és lehetetlenséget nem ismerő energiáját is méltó módon hirdetik.”

— Szívesen jönne-e harmadszor is Szegedre?

— En nagyon szeretem Odesszát, de Szegedre mindig szívesen mennék. A múltkor turistaként jártam Magyarországon, sajnos csoportunk programjában nem szerepelt szegedi látogatás. Az úton persze nagyon sokat gondoltam az Önök vonzó városára, és azokra az emberekre, akik oly szívesen segítettek nekem 1945 tavaszán.

— Kérem, mondja el, hogyan él mostanában?

— Elégedetten, szépen. Két év óta nyugdíjas vagyok, azelőtt egy építészeti szakközépiskola igazgatójaként dolgoztam. A feleségem szintén nyugdíjas már, és igazán boldogan élünk a Proletarszkij bulvár 47. számú házában 26. lakásában. A szegediek mindig szívesen látnak otthonunkban.

Nem hagyott nyugton a kíváncsiság: honnan tudhatta meg Nyikolaj Alekszandrovics, hogy szegedi újságírók érkeztek Odesszába?

A fejét csóválta, és jót nevetett.

— Újságolvasó ember volt-nék, vagy mi a csoda? A Vecserynya Odessza, az Önök testvérpárja ugyanis hírt adott róla.

Most már ő emelte magára a poharat, és erősen hangsúlyozta: a népeink és városaink közti barátság csak emberek találkozására, barátságára alapozódhat. S kívánta, hogy minél több szegedinek legyen odesszai jóbarátja és viszont.

F. Nagy István

Élénk dunai hajóforgalom

Rendkívül élénk volt a hajóforgalom vasárnap a szigetközi Duna-szakaszon, ahol már javában tart az őszi csúcsforgalom. A vontatóhajók sűrűn felhangzó kúrtje ezen a napon is felverte az ártéri erdők csendjét.

A közepesen magasabb vízállás különösen kedvez a

hajózásnak. A máskor gázlós, mederszűkületekkel teli szigetközi Duna-szakaszon most minden akadály nélkül, teljes terheléssel közlekedhetnek azok a hajók is, amelyek már a legnagyobb, az 1300 és az 1500 tonnás